

Anesthesie bij kinderen

Als uw kind geopereerd wordt en hiervoor narcose krijgt, is dit een ingrijpende gebeurtenis. Vanzelfsprekend wilt u uw kind zo goed mogelijk ondersteunen en hem of haar hierop voorbereiden. Het komt dan ook regelmatig voor dat ouders vragen om bij de inleiding van de narcose aanwezig te mogen zijn. In ons ziekenhuis is het mogelijk dat **één ouder of verzorger** aanwezig is bij de inleiding van de narcose van zowel een geplande operatie als een spoedoperatie. Tevens is het mogelijk dat de ouder of verzorger na de narcose op de recovery aanwezig is.

In deze folder vindt u informatie over de afspraken zoals die in het Laurentius zijn gemaakt. Tevens kunt u lezen hoe u uw kind zelf kunt voorbereiden op de opname.

Bij een spoedoperatie heeft u uw kind niet voor kunnen bereiden, terwijl dit vaak een grotere impact heeft op u en uw kind. Daarom besteden wij hieraan een extra hoofdstuk in deze folder. Daarnaast vindt u in deze folder aanvullende informatie over anesthesie.

De anesthesiologen streven ernaar rondom een operatie ouders waar mogelijk bij hun kind aanwezig te laten zijn. De anesthesioloog heeft de eindverantwoordelijkheid om te beoordelen of u – met het oog op maximale veiligheid van en kwaliteit van zorg voor uw kind – aanwezig kunt zijn bij de inleiding. Als er onverhoopt medische redenen zijn waardoor dit niet mogelijk is, informeert de anesthesioloog u hierover.

Om deze folder goed leesbaar te maken wordt in de tekst geen onderscheid gemaakt tussen een zoon of dochter. Voor het gemak spreken wij in de 'hij'-vorm. Uiteraard kunt u in alle gevallen in plaats van 'hij' ook 'zij' lezen.

Daar waar in de tekst wordt gesproken over ouder, wordt ouder of verzorger bedoeld.

NB: Voor kinderen die komen voor een KNO-ingreep geldt een andere regeling, zie hoofdstuk 'afspraken bij KNO-ingrepen'.

Vorbereiding op de ingreep

Om uw kind optimaal te kunnen behandelen moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan. Eén van de voorwaarden is dat u als ouder goed voorbereid moet zijn wanneer u met uw kind mee gaat naar de operatiekamer.

Een voorbereidingsgesprek op de kinderafdeling van het Moeder & Kind Centrum (MKC) is daarom verplicht voor de ouder die het kind gaat begeleiden. Daarnaast is het van belang dat u als ouder het kind zo eerlijk mogelijk vertelt wat er gaat gebeuren.

U krijgt de mogelijkheid uw kind te vergezellen naar de operatiekamer. Dit betekent niet dat u verplicht bent dit te doen. Indien u zich niet op uw gemak voelt, komt dit uw kind ook niet ten goede. U hoeft zich niet schuldig te voelen wanneer u om welke reden dan ook, het prettiger vindt niet mee te gaan. Er is altijd kundig personeel aanwezig om uw kind gerust te stellen en te troosten, zowel bij de inleiding van de narcose als bij het ontwaken op de recovery.

Het voorbereidingsgesprek

Tijdens dit voorbereidingsgesprek worden u en uw kind door de pedagogisch medewerkster/kinderverpleegkundige voorbereid op de opname en de ingreep. Er wordt verteld wat er gaat gebeuren met uw kind met behulp van een fotoboek en materialen. Daarna volgt een rondleiding op het

Moeder & Kind Centrum.

Uit ervaring blijkt dat door een goede voorbereiding zowel het kind als de ouder rustiger zijn op de dag van opname.

Aansluitend zal uw kind ter voorbereiding op de operatie een gesprek hebben met een kinderverpleegkundige. Daarna heeft u een gesprek met de anesthesioloog bij de preklinische screening (bewegwijzering route nr. 1.22). Tijdens het bezoek bij de anesthesioloog kunt u vragen stellen over de anesthesie. De anesthesioloog informeert naar de gezondheid van uw kind en luistert ook naar het hart en de longen en beoordeelt de keelholte van het kind. Het is mogelijk dat de anesthesioloog die u op het spreekuur gezien hebt, niet dezelfde is die uw kind onder narcose brengt.

Afspraken

De volgende afspraken zijn voor u van belang:

- De voorbereidingsgesprekken vinden plaats op maandag- en woensdagmiddag op het Moeder & Kind Centrum. Wilt u hiervoor zo snel mogelijk een afspraak maken bij de secretaresse van de kinderafdeling, telefoonnummer (0475) 38 24 50. Zij is bereikbaar van maandag tot en met vrijdag van 08.00 tot 12.00 uur.
- Wilt u s.v.p. de patiëntenpas van uw kind meenemen naar het gesprek.
- Het gesprek is bedoeld voor zowel het kind als de ouder die meegaat naar de operatiekamer en het kind begeleidt totdat hij onder narcose is.
- Het is echter niet de bedoeling dat er broertjes of zusjes meekomen naar het gesprek.
- Alleen de ouder die een voorbereidingsgesprek heeft bijgewoond, kan aanwezig zijn bij de inleiding van de narcose van hun kind.
- Indien de ouder die het voorbereidingsgesprek heeft bijgewoond niet op de operatiedag zelf aanwezig kan zijn, wordt als uitzondering het voorbereidingsgesprek op de dag zelf gedaan.
- U gaat nooit alleen naar de operatieafdeling, maar wordt altijd begeleid door een kinderverpleegkundige van het Moeder & Kind Centrum.
- Het is niet toegestaan een mobiele telefoon, fototoestel of videocamera mee te nemen naar de operatiekamer. Neem sowieso geen waardevolle spullen mee naar het ziekenhuis.
- U dient zich aan de kledingvoorschriften te houden. Dit houdt in dat u bij aankomst op de operatieafdeling een overall aantrekt en een muts opzet (lang haar dient bij elkaar gebonden te zijn). Trek makkelijke kleding aan (geen hoge hakken en/of rok en draag geen sieraden). In enkele gevallen zult u een neus/mondmasker moeten dragen.
- Indien om hygiënische redenen aanwezigheid van een ouder niet gewenst is (bijv. in verband met infectiegevaar bij bepaalde ziektes of huidaandoeningen) dient u deze beslissing in het belang van uw kind op te volgen.
- Als de anesthesioloog aangeeft dat uw kind in slaap is (daarbij kunnen de ogen nog open zijn) krijgt u een seintje dat u de operatiekamer moet verlaten. Wij verwachten van u dat u aan dit verzoek direct gehoor geeft.
- Als ouder mag u aanwezig zijn op de recovery na de narcose van uw kind.

Pijnmedicatie

Na de operatie kan uw kind in meer of mindere mate pijn ervaren. Hevige pijn is niet bevorderlijk voor het genezingsproces en pijn kan bovendien angst veroorzaken. Na de operatie wordt er op aangedrongen de paracetamol op vaste tijden te geven, om de pijn voor te zijn. Bij ontslag krijgt u informatie over pijnbestrijding thuis.

Als pijnmedicatie zal meestal paracetamol worden voorgeschreven. Wilt u er dan ook voor zorgen dat u paracetamol al vóór de ingreep in huis heeft.

Anesthesie

Wat is anesthesie?

Anesthesie betekent letterlijk gevoelloosheid. Hiermee wordt bedoeld dat de pijn en het ongemak die met een operatie of onderzoek gepaard gaan worden weggenomen.

De toediening van anesthesie heeft de volgende effecten op het lichaam:

- Het verminderen van het bewustzijn.
- Het onderdrukken van pijnprikkels.
- Het ontspannen van de spieren.

- Het regelen van ongewenste en onbewuste reflexen. Deze effecten zijn noodzakelijk om te kunnen opereren.

Wat doet een anesthesioloog?

Een anesthesioloog is een arts die zich heeft gespecialiseerd op het gebied van de anesthesie. De anesthesioloog zorgt er niet alleen voor dat uw kind in slaap wordt gebracht. Hij is ook verantwoordelijk voor het bewaken van allerlei lichaamsfuncties zoals de ademhaling en de bloedsomloop. Uw kind wordt continue bewaakt gedurende de gehele periode op de operatiekamer en de recovery.

Vormen van anesthesie

Algehele anesthesie

Dat wil zeggen dat het hele lichaam wordt verdoofd. Uw kind slaapt en zal niets merken van de ingreep.

Regionale of plaatselijke verdoving

Soms wordt de algehele anesthesie gecombineerd met een plaatselijke verdoving. Bij een plaatselijke verdoving wordt een gedeelte van het lichaam gevoelloos.

Bij kinderen is de meest voorkomende plaatselijke verdoving het 'caudale blok'. Dit wordt bijvoorbeeld toegepast bij een liesbreuk. Hierbij wordt via een prik boven de bilnaad een verdovingsmiddel ingespoten. Deze plaatselijke zenuwverdoving zorgt ervoor dat uw kind na de operatie weinig tot geen pijn heeft. Het kan wel gedurende enige uren een zwaar gevoel in de benen geven. Ook kan het plassen wat moeilijker op gang komen.

Bij de circumcisie (besnijdenis), wordt soms de 'penile blok' toegepast. Hierbij wordt alleen de penis verdoofd.

Daarnaast kan het voorkomen dat een arm of been apart wordt verdoofd. De zenuwen die naar de arm of been gaan worden onder echozicht verdoofd. Deze verdoving zorgt ervoor dat uw kind vele uren geen pijn voelt. Belangrijk is te weten dat na deze verdoving het normaal is dat een arm of been ook vele uren slap kan zijn. De anesthesioloog zal dit altijd van te voren met u bespreken.

Een andere methode is om alleen de wond met een verdovingsmiddel in te spuiten (lokale anesthesie).

Dag van de operatie

Eten en drinken:

Eén van de belangrijkste aandachtspunten is dat uw kind voor de operatie nuchter is. De belangrijkste reden van het nuchter zijn is, dat het risico op het verslikken zo klein mogelijk is. Verslikken is een zeer ernstige complicatie, doordat er maaginhoud in de luchtwegen kan komen. Hierdoor kan een ernstige longontsteking ontstaan.

Voor kinderen **jonger** dan één jaar geldt:

- Tot uiterlijk 6 uur voor de opname mag uw kind nog een laatste flesvoeding krijgen.
- Tot uiterlijk 4 uur voor de opname mag uw kind nog borstvoeding krijgen.
- Tot uiterlijk 2 uur voor de opname zijn uitsluitend nog heldere vloeistoffen toegestaan (zoals water, ranja, spa blauw, appelsap, thee met suiker).

NIET toegestaan zijn bouillon, koolzuurhoudende, vruchtvlleshoudende dranken of melkproducten.

Voor kinderen **ouder** dan één jaar geldt:

- Tot uiterlijk 6 uur voor de opname mag uw kind nog vast voedsel eten.
- Tot uiterlijk 2 uur voor de opname zijn uitsluitend nog heldere vloeistoffen toegestaan (zoals water, ranja, spa blauw, appelsap, thee met suiker).

NIET toegestaan zijn bouillon, koolzuurhoudende, vruchtvlleshoudende dranken of melkproducten.

Afspraken rondom de operatie

Zorg ervoor dat uw kind *geen sieraden* draagt zoals ringen, ketting, oorbellen of piercing en *geen nagellak en/of make-up* op heeft. Wilt u eventuele *medicijnen die* uw kind gebruikt alstublieft meebrengen?

Uw kind krijgt 1 uur voor de operatie pijnstilling in de vorm van een tablet, drank of zetpil, als voorbereiding op de operatie.

Zodra de afdeling een seintje van de operatieafdeling krijgt, wordt uw kind samen met één van de ouders/verzorgers door een kinderverpleegkundige naar de operatieafdeling gebracht. Bij aankomst trekt u, in de wachtruimte van de operatieafdeling, eerst de beschermende kleding aan. Zodra uw kind aan de beurt is, gaat u vervolgens naar de voorbereidingskamer, waar de anesthesioloog enkele voorbereidingen treft voordat hij met de toediening van de narcose begint. Zo krijgt uw kind plakkertjes op de borst waarmee de hartslag wordt bewaakt. Verder wordt een klein metertje met een knijper op één van de vingers bevestigd voor de controle van het zuurstofgehalte in het bloed. De anesthesioloog vertelt u en uw kind wat er gaat gebeuren.

De keuze voor de wijze van narcosetoediening is van een aantal factoren afhankelijk en is niet altijd van tevoren te bepalen. Uw kind wordt of een kapje voorgehouden waarin het moet ademen of de anesthesioloog geeft de voorkeur aan het inbrengen van een infuus (met name bij oudere kinderen). Via dit infuus worden medicamenten toegediend waarmee uw kind in slaap wordt gebracht. In dat geval wordt vooraf op het Moeder & Kind Centrum al een verdovingspleister op de hand geplakt. Hiermee wordt de huid verdoofd.

Zodra de medicamenten via het infuus zijn toegediend of het kind de lucht in het kapje heeft ingeademd, wordt uw kind slaperig. Normale verschijnselen die kunnen optreden bij het steeds dieper in slaap vallen zijn:

- Starende, scheelkijkende of vreemd bewegende ogen,
- Plotselinge bewegingen van armen en benen,
- Snurkende ademhaling.

Dit is alles onbewust. Uw kind merkt hier niets van.

Als de anesthesioloog aangeeft dat uw kind in slaap is (daarbij kunnen de ogen nog open zijn) krijgt u een seintje dat u de operatiekamer moet verlaten. Wij verwachten van u dat u aan dit verzoek direct gehoor geeft. U kunt wachten op de patiëntenkamer van uw kind. U wordt gebeld als u naar de recovery mag komen.

Tijdens de narcose wordt bij een aantal operaties soms een zachte soepele buis (tube) in de luchtpijp ingebracht. Via deze tube wordt de ademhaling geregeld. Na de operatie kan uw kind hiervan wat keelpijn hebben. Bij (bijna) alle kinderen wordt een infuus ingebracht (meestal in de handrug). Bij kinderen die de narcosetoediening via het kapje krijgen, wordt pas geprikt wanneer het kind in slaap is. Wanneer het kind wakker wordt, zit dit infuus nog in de hand. Het infuus wordt meestal kort voor ontslag verwijderd.

Het komt af en toe voor dat een kind tijdens de narcose ongewild urine verliest. Het is daarom verstandig een setje schone kleding mee te nemen.

Spoedoperatie

Wanneer de opname onverwachts komt, heeft u uw kind niet voor kunnen bereiden. Ook voor een spoedoperatie is het belangrijk dat indien mogelijk uw kind, maar zeker u als ouder goed voorbereid bent indien u meegaat met uw kind naar de operatiekamer.

Er wordt verteld wat er allemaal gebeurt rondom de operatie totdat uw kind onder narcose is, en over het ontwaken op de recovery.

Als er tijd voor is gebeurt de voorbereiding aan de hand van een fotoboek. Een kinderverpleegkundige begeleidt u naar de operatieafdeling en zal indien nodig tot na de inleiding van de narcose bij u blijven. Als ouder mag u mee naar de operatiekamer en mag u bij uw kind blijven totdat hij slaapt. Als er onverhoopt medische redenen zijn waardoor dit niet mogelijk is, informeert de anesthesioloog u hierover. Meestal zal de narcose plaatsvinden door middel van intraveneuze medicamenten die via het infuus rechtstreeks in de bloedbaan worden gespoten, waarna uw kind in korte tijd in een diepe slaap is. Als de anesthesioloog aangeeft dat uw kind in slaap is (daarbij kunnen de ogen nog open zijn) krijgt u een seintje dat u de operatiekamer moet verlaten. Wij verwachten van u dat u aan dit verzoek direct gehoor geeft. U kunt wachten op de patiëntenkamer van uw kind. U wordt gebeld als u naar de recovery mag komen.

Na de ingreep

Uw kind wordt na de operatie naar de recovery gebracht, waar hij enige tijd verblijft ter observatie. De pijn en misselijkheid wordt aldaar geëvalueerd en zo nodig behandeld. Zodra uw kind daar aangekomen is, wordt u via uw mobiele telefoon gebeld om naar de recovery te komen. Als uw kind goed wakker is, gaat hij samen met u en een verpleegkundige naar het Moeder & Kind Centrum terug. Het kan zijn dat uw kind boos, verward of verdrietig is.

Ernstige complicaties door de narcose komen tegenwoordig bijna niet voor. Wel kan uw kind last hebben van vervelende nawerkingen zoals misselijkheid, overgeven, keelpijn en heesheid. Wanneer dit optreedt krijgt uw kind hier iets tegen van de verpleegkundige op de recovery of op de afdeling. De meeste klachten na de operatie worden veroorzaakt door de operatie zelf.

Afspraken bij ingrepen Keel-, Neus- en Oorheelkunde

KNO-operaties op de klinische operatiekamer

Het knippen van de amandelen

U kunt als ouder aanwezig zijn bij de inleiding van de narcose voor het knippen van amandelen. Na deze ingreep kunt u na de narcose op de recovery aanwezig zijn. Zodra uw kind klaar is, gaat het met u en een verpleegkundige terug naar de kinderafdeling.

Voor meer informatie over deze ingreep wordt verwezen naar de folder 'Tonsillectomie: Verwijderen van keel- en neusamandelen bij kinderen'.

Een voorbereidingsgesprek op de kinderafdeling **is verplicht** wanneer u aanwezig wilt zijn bij de inleiding van de narcose (zie afspraken bladzijde 3). Het gesprek is bedoeld voor zowel het kind als de ouder die meegaat naar de operatiekamer en het kind begeleidt totdat hij onder narcose is. Het is echter niet de bedoeling dat er broertjes of zusjes meekomen naar het gesprek. Het voorbereidingsgesprek voor kinderen waarbij de amandelen worden geknipt en hun ouders vindt plaats op maandag- en woensdagmiddag. Wilt u hiervoor zo snel mogelijk een afspraak maken bij de secretaresse van het Moeder & Kind Centrum, telefoonnummer (0475) 38 24 50. Zij is bereikbaar van maandag tot en met vrijdag van 08.00 uur tot 12.00 uur.

Aansluitend op het voorbereidingsgesprek zal uw kind ter voorbereiding op de operatie een gesprek hebben op de kinderafdeling met een kinderverpleegkundige en vervolgens bij de anesthesioloog. Het gesprek met de anesthesioloog vindt plaats bij de preklinische screening (bewegwijzering route nr. 1.22). Tijdens het bezoek bij de anesthesioloog kunt u vragen stellen over de anesthesie. De anesthesioloog informeert naar de gezondheid van uw kind en luistert ook naar het hart en de longen en beoordeelt de keelholte van het kind.

De anesthesioloog bespreekt met u welke pijnmedicatie u na de operatie het beste thuis kunt geven. Als pijnmedicatie zal meestal paracetamol worden voorgeschreven. Wilt u er dan ook voor zorgen dat u paracetamol al vóór de ingreep in huis heeft.

Tijdens het bezoek bij de anesthesioloog kunt u vragen stellen over de anesthesie. Het is mogelijk dat de anesthesioloog die u op het spreekuur hebt gezien, niet dezelfde is die uw kind onder narcose brengt.

Vorbereiding met behulp van boekjes

Er zijn verschillende kinderboeken over een ziekenhuisopname en verkrijgbaar. U kunt hiervoor onder andere terecht in de bibliotheek. Ook op internet vindt u informatie om uw kind voor te bereiden op een opname. Bijvoorbeeld op de website www.kindenziekenhuis.nl

Meer informatie

Meer informatie over de opname en het verblijf op de kinderafdeling kunt u vinden in de folders:

- 'Moeder & Kind Centrum; Kinder-jeugdafdeling'
- 'Een dagje in het ziekenhuis'

Beide folders zijn te verkrijgen op het Moeder & Kind Centrum.

Ook kunt u contact opnemen met de Vereniging Kind en Ziekenhuis, die zich bezighoudt met voorlichting aan ouders over een ziekenhuisopname.

Tel: (078) 614 63 61, website: www.kindenziekenhuis.nl

Tot slot

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen, stel ze dan gerust aan één van onderstaande anesthesiologen:

Anesthesiologen:

J.M.E. Anderson

R.M.A. Frederiks

R. Maassen

Mw. Y. Peeters-Fleer

A.K. Rafiqpoor

Mw. I.H. Schneider

L.A.A. Schouteten

Mw. C.M.H.J.J. Stefelmans

Belangrijke telefoonnummers

Indien na dagbehandeling thuis complicaties optreden dient u contact op te nemen met het ziekenhuis:

- Tijdens kantooruren kunt u de betreffende polikliniek bereiken via het algemeen nummer van het ziekenhuis (0475) 38 22 22
- Buiten kantooruren kunt u contact opnemen met de Spoedeisende Hulp (0475) 38 22 54

Verklaring van medische termen

anesthesie	=	verdooving
algehele anesthesie	=	narcose, verdooving van het hele lichaam
anesthesioloog	=	arts, gespecialiseerd in verdooving
recovery	=	uitslaapkamer

Laurentius Ziekenhuis
Mgr. Driessenstraat 6
6043 CV Roermond
www.lzr.nl

Patiëntencommunicatie Laurentius ziekenhuis
14285090 - Anesthesie - september 2018